

Elspeet, Nuns peterweg 5

Nederlands Hervormde Kerk

Vijftiende eeuw en later Rijksmonument

De nu Nederlands Hervormde Kerk, die in het centrum van Elspeet te vinden is, is in oorsprong een laatgotische, katholieke dorpskerk, gewijd aan de H. Paulus. Het oudste deel is het vijftiende-eeuwse, driezijdig gesloten koor met witgepleisterde gevels, ranke spitsboogvensters en op de nok een smeedijzeren kruis uit 1727.

Het schip werd in de negentiende en twintigste eeuw geheel verbouwd en uitgebreid. In 1840 had een aanzienlijke uitbreiding aan de zuidkant plaats. De eenbeukige kerk kon 100 mensen bevatten. Door de verbouwing kreeg men nu plaats voor 220 mensen. In de jaren twintig van de vorige eeuw werd de kerk opnieuw vergroot, waarbij als architect D. Kok Jzn. betrokken was. In 1921 wordt een bouwvergunning aangevraagd voor het aanbrengen van een galerij en het vernieuwen van de portalen. Op 14 maart 1923 wordt 'het verbouwen en vergroten van de Kerk' aanbesteed. Nu krijgt het schip een uitbouw naar het noorden. Mogelijk werd ook de uitbouw aan de zuidzijde vergroot. De laatste verbouwing heeft in de jaren 1990/1991 plaatsgevonden.

De oorspronkelijke toren, nog te zien op een vroeg-achttiende-eeuwse tekening van Cornelis Pronk, stortte in 1790 in en werd het jaar daarop voor een bedrag van fl 10.354,-- herbouwd. De drie klokken bleven bewaard en werden weer in de nieuwe toren gehangen. Het waren een luidklok van Henricus Meurs uit 1612 en twee klokken van François Hemony uit 1659. De bakstenen toren is sober uitgevoerd met rechte en rondboogvormig gesloten spaarvelden en een met leien gedekte spits. In de kerk staat nog een eikenhouten preekstoel uit de eerste helft van de zeventiende eeuw.

